

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)
 ΥΤΑ δε γινόντοσαν μόνο για την Παρασκευοποίηση εκείνη τη ρομαντική εποχή, μα και για την αντίπαλό της, τη Βερόνη, που τη βλέπω και αυτή χαμιά φορά στο δρόμο, πεταχτή όπως πάντα σαν κροτίδα, να δαβάνη περιφάνη μέσα από τα πλήρη, σαν να ήταν άζωμο ο καιρός των θριάμβων της. Γιατί όμως αυτό; Γιατί η μά σερβί την παλιά δόξα της σαν άζηλο στο πελά θόρος και η άλλη την κρατάει άζωμο περιφάνη σαν γιοτοστέφανο, που δίνει μα λακέρδα σ' όλη την όρη της και μα νεανική σχεδόν όρη στο λυγρό κορμί της, που λέξ πως κρατεί άζωμο σήμερα, σαν τότε, την καταπιστένια χέλι μας 'Αρτέμιδας;

Στο ερώτημα αυτό δεν είνε δύσκολο να δοθί απάντησις. Η Παρασκευοποίηση μένει άζωμο καλλιμένη στις πάλησι άξιεσι, στην πωλή των τραγικών και προσώπων παρόδοσι. Νομάζε πως αν άνεθι από το «Στέμμα», το κεραιόσι των ήθωσων, την όδω Στάδιον, θα πωλήσιν στο θόδοσι το Δελφινάριον με τη γροφία εναντιότα και το γροφίο ψηλά καπέλο, έξινον που θαύμασι και τη θαύμασι με τη σειρά του, αν είνε δυνατον να παραδεχόμεσι πως ο παλιόντορος εκείνος γέρος θαύμασε κανένα ποτέ! Θαυμάσι άζωμο πως αν προχωρήσι το ποσί το Στάγαινα και τη λεωφόρο Λυαίαις από άνταμοσί ή το βασιλέα Γεώργιο τον Α', που κανε τον περιπατό του πεζού μαζί με τον αγαπημένο του Παλαμάντοπιλο και σερβίονε εϊ διά με τι τοπίο θα δώσινε το Δελφινάριον από την άρη και θα διαστάσινον το ζώμα του, καίοντα τον πρόδοσι της Βούλης 'Αλέξανδρο Ζαΐμη να σχηματίσι Κυβέρνησι.

Μά, Εύαγγέλια μου, τώρα είνε βασιλέας αυτός ο ίδιος ο 'Αλέξανδρος Ζαΐμη, που βέβαια αν το ήξερε τότε ο Γεώργιος δε θα τον έκανε ποτέ προθηπονογ!

Η άλλη, η Αικατερίνη Βερόνη, ζει μέσα στην πραγματικότητα. Δεν περιμένει να διηγησάται της το Χαρίλαο Τρικούπη, ούτε νομίζει πως θα τη λαγύρει το θρόνο από το θρόνοσι τον ο κόντε Γεώργιος Θεοτόκος. Αθή δεχόμε σαν φυσική συνέπεια το μεσοστάδιον του Γούναρη, του Στρατόν και του Σ. Βενιζέλου. Σήμερα διαβάσει λογα γραμμένα στη δημοτική γλώσσα και είνε η μνήμη που κατάλαβε και υπερβήκα να λέει και το κανένα, πως δεν την παραβίασαν αυτή, μα δοξασμένη πρωταγωνίστρια, άλλε νεότερες πρωταγωνίστριες ή νεότεροιτε σκηνοθέτες, σαν το Χρηστομάνο και τον Οικονόμο. "Όχι, δεν το παραδέχεται ποτέ, πως το θέατρο, το ίδιο το θέατρο, που αντίπαλοι άζωμο την ζωστήλαλη και γάργαρη φωνή της, της έλασε την πόρτα. "Όχι, που το είνε η ίδια με όλη της τη ύπερφάνενα μα μέρα και άκοσμε την και σεις γιατί έχει μεγάλο δίηρο.

— Παντέλι μου, πως ήταν δυνατον να παίζονε φυσική εκ εκείνη τη γλώσσα που ήταν γραμμένα τότε τα έργα; "Ας ήχαμε τη γλώσσα που έχετε σήμερα και τότε...

Και έτσι είνε. Την Παρασκευοποίηση και τη Βερόνη δεν τις παραβίασαν ούτε η Κυβέλη, ούτε η Κοτοπούλη, ούτε ο Χρηστομάνος, ούτε ο Οικονόμο, μα ο... Ψυχάρης, να ο Ψυχάρης, χωρίς να το φαντάζεται και ο ίδιος, ο Ψυχάρης με το φιλολόγο γλώσσα, τη γλώσσα της μάννας μας, που δε σκρινόμε παιζίμο με σόμφο και ύπερβολή. "Αν δεν θρονογονόνασε ο Ψυχάρης με το «Ταΐδιο» του τη γλώσσά του άββεια, αν δεν έξερίνασε μια ώρα άσχημα την έξέλιξι, ποός Χρηστομάνος και ποός Οικονόμο θα τοίκαμε να μεταφερσώδη τη δημοτική γλώσσα στο θέατρο; Και αν άζωμο θα ήβελαν να νεοτερισον η ένα παιζίμο φρεσύτερο και ανθρωπότερο, πως θα ήταν δυνατον να το κάνουν, όταν θα μεταχειριζόντοσαν μια φρενική και φταχτή γλώσσα;

Αυτό το κατάλαβε η Βερόνη, μα δεν μπόρεσε να το καταλάβη ποτέ η Παρασκευοποίηση. Δεν την άδωξ έχει και αυτή την άποψή της. "Αν η Βερόνη είνε η καλλιτέχνη που έννοσε την έξέλιξι και την πρόδο και καταλαβαίνει πως δεν μπορε να πολυήση πειά, γιατί τις χαμαίνεσι άντακατέθησε το επαναστατικό δώλο, η Παρασκευοποίηση μένει πιστή στους πάλησις έρωτες της, σαν τους Γάι-

λους άριστοζωότες της περασμένης εποχής, που κλειστοί στους πύργους των περιμένον άζωμο να Ξαναγραφισή η βασιλεία για να έταλασάνον τους τίτλους τους και να χορφαίον μινονέτο στην άλλη. Δε θα την κατηγορήσο γι' αυτό. Συμφωνά με την άποψή της και τη διανοητή της άτιμώσκαρια είνε άξέπαινη, όπως πάμ είνε διαμιατή και η άλλη, γιατί έχει τα μάτια της έννοχτα σε κάθε πρόδοσι και σύγγρανα εταχτι έδη την περιφάνεια της παλιάς της όγλης. Μήπως, αν άνοστενόνταν σήμερα και αυτός ο Μέγας Ναυαρόλοσ θα έκανε άλλωσ; Θα παραδεχόνταν πως δεν μπορε να πολυήση πειά, γιατί ο όρος της στρατηγής άλλαξαν. Μα δε θα ήταν όμως γι' αυτό λιγότερο περιφάνος; "Ια-ια-ια θα μπόρεσε να κανηθή ποσ αυτός με καθυστερημένα μέσα και με ανθεήρες διακολότερες κατώρθωσε να εκπληρή και να νικήσι. Την ίδια περιφάνεια έχει σήμερα και η Βερόνη, γι' αυτό είνε δέβαιη πως και σήμερα άζωμο αν την έβλεπαν μέσα σ' ένα άυβή, θα έβγαζαν τα άλογα για να τη σέρνεν ως το Ξανδοξείο της; μα αυτό δεν είνε δυνατον να γίνει, γιατί τόσα πράγνια με ταξί.

Η Παρασκευοποίηση αν ποτέ κανησάτη εόνοντασι στο δρόμο την παλιά της δόξα, θα προσπαθήσι να βρη χαμιά βέβαια η κανένα κοπέ, όπως κανει πάντα ως σήμερα και ο 'Αλέξος ο Σκαρξής, καίοντα έρωτοζωόν των Έξοτεροζών και βασιλεία Γεωργίου του Α'.

***

"Αν δεν έπαρξε έλπιόν η γλωσσική επανάστασις, δε θα μπόρεσε ποτέ να κηρογδή η επανάστασις ή θεατρική από το Χρηστομάνο και τον Οικονόμο, που μαζί άφρασαν διά ζωντανά έπαδειγμια της τέχνης των, την Κυβέλη και τη Μαργα, που άντακατέθησαν στο θεατικό στερόμα την Παρασκευοποίηση και τη Βερόνη.

Η ιστορία κάποτε επαναλαμβάνεται, όχι όμως καθ' όμοιον τρόπο. Ούτε δύο σταγόνες νερό δε μπόρουν άναμνηστικά μεταξύ τους. Η Παρασκευοποίηση και η Βερόνη ήσαν και η δύο έρωτες της τραγωδίας, ένο ή Κοτοπούλη και η Κυβέλη διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. "Εάν η μά είνε η Μελομένη, η Μοισα της τραγωδίας, η άλλη είνε η Θάλεια, η Μοισα της κομοδίνας. "Εάν η μά είνε η δύναμις και η όρη, η άλλη είνε ο πολιτικός, το γούστο, η χάρη. "Εάν η μά έξοτεροποιεσι την τραγωδία της Βακχίδας που μαζί δίνει όλο το Διονυσιακό είγος, η άλλη έχει το αγχωτόμα μαζί εγγενικόσι δέσπονας της αλήθης Λουδοβίκου δεκατόν τετατόν, που με νταντελίσινα βεντάμα άφείτασι στους χείρσι των Βερβαίλων. "Εάν η μά είνε η άπόνοσι της Μπαμπούλινας - Στεταίωσινα από τη μάννα της - με όλη την ηρωική ιδιοσυγκροσι της έξοτεροτις εκείνη γυναικιά, που την τιμωσαν τα παιζήκαρια και τη θαύμασε ένας Κολοζωτόρης, η άλλη είνε η Φαναριώτισσα κοκκίνα που την τραγύζον ημερόνες και πρωτοσπαθάρησι και το χέρι της φρεσόνε μ' αβέβαια ένας Υψηλάντης.

Είνε και η δύο μεγάλες ιδιοσυγκροσιες. Η μά δέγμα δύναμις και βελήθωσις και η άλλη έτεροτερον πολιτική και γυναικιάσις γρητείας και στην Τέχνη και στη Ζωή. "Εάν ήταν δυνατι να τις ένκόσασε και τις δύο μαζί θα πλάθασε μια 'Ασπασία, που θα ένέπνευε ίσοσ το δημοτικό ένοσ νεοτέροσ Παρθενάνοσ, όπως τον δραματίσθηκε μια μέρα ο Χρηστομάνοσ, αυτόσ που άνω άλλωσ Διασ έβγαίε από το χέλι του την Κυβέλη. "Όσο και αν άγαπώσε την κάρη του ήξερε να έταμάη και τις άρετες της Μαργας.

Μάλιστα το πρώτο έργο του «Τα τρία φίλα», το έρωσε στη Μαργα και όχι στην Κυβέλη.

"Όταν παζότανε αυτό το έργο του, μια μέρα μετά την παράτασι καθόμονα μαζί του στο κεραιόσι του θέατρον. Εκείνη την ώρα πέσασε η πρωταγωνίστρια του, η Μαργα Κοτοπούλη. Σκηώθηκε, η χαρήθηκε και άρχισε να της ζάνη ένα σποδ ζουμπάκινα για το παιζίμο της και γενικά γά δλες τις καλλιτεχνικάς άρετες της. Εκείνη με μετροφοροσίση του λέει:

— Εγώ δεν έκανα τίποτα, ούτε είχα και τόσο σπατάλια, όσο έχετε την καίωσίση να λέτε. Το έργο σας είνε άριστοζώμημα και με άνεδειξε και μένα.

Τότε εκείνος της λέει με το χαλαρητικό εκείνο μεριάμα του:

— Προσέχτε, δεσποίνι, μην είστε μετρίοφαν, γιατί δεν άπάρε μεγαλύτεροσ γρηοίνοσ από τη μετροφοροσίση!

Εκείνη άρχισε τα γέλια και τότε αυτόσ προσέθεσε:

— Γι' αυτό έγω πάντα λέω μ' έγωισμό πως τα έργα μου είνε άριστοζώμηματα. Το κάνω άπο... μετροφοροσίση!

Κοίμη που δεν έπρε πελά. Θα έγραφε και άλλα έργα. Και τότε θα βλέπαμε και το πλάμα του, την Κυβέλη, να ζωντανήμα μια δημογρογία του μεγάλου της βασίλω.

Μου φαίνεται πως είνε ά' όρκη του ν' άνεβάσι μια μέρα στη αγνή την ποικενή Αιθαροζωτίσινα 'Ελισαβέτη. Μόνο η κομοισασι και η γρητενική μορφή της Κυβέλης θα μπόρεσε να πραγματοποιήση το χαμένο αυτό όνειρο του Χρηστομάνου.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Το Α' μέφοσ.

Η καλλιτέχνης Εύαγγέλια Παρασκευοποίηση, στην εποχή των πρώτων της θριάμβων.